

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 2019 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності міжнародна економіка
за темою:

**«Удосконалення зовнішньоторговельних операцій підприємства газузі
меблевої промисловості (на прикладі ТОВ «Термопал»)»**

Виконав: студент 4 курсу, групи 7 ЦЗФН
спеціальності 6.030503 Міжнародна економіка :
Бакалкін Микита Павлович

Науковий керівник:
к.е.н., доцент Ляліков С.В.

АНОТАЦІЯ

Бакалкін М.П. «Удосконалення зовнішньоторговельних операцій підприємства галузі меблевої промисловості (на прикладі ТОВ «Термопал»)»

Випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «Міжнародна економіка», Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Робота складається з трьох розділів. Об'єкт – зовнішньоторговельні операції підприємства галузі меблевої промисловості

У роботі досліджено сутність, форми та підходи організації зовнішньоторговельних операцій; визначена роль зовнішньоторговельних операцій на підприємстві; проаналізовано вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на зовнішньоторговельну політику на прикладі підприємства ТОВ «Термопал».

Оцінено ефективність ведення зовнішньоторговельної діяльності; проаналізовано фінансово-економічну діяльність підприємства а також показники структури та динаміки зовнішньоторговельних операцій; зроблено SWOT-аналіз діяльності ТОВ «Термопал».

Визначено напрями удосконалення організації імпорتنих операцій; Розроблено рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства та визначена ефективність від їх впровадження в майбутньому.

Ключові слова: зовнішньоторговельні операції, фінансово-економічна діяльність, імпорт, експорт, фактори впливу на зовнішньоторговельну діяльність..

ANNOTATION

Bakalkin M.P. "Improvement of foreign trade operations of the gas industry of the furniture industry (for example Ltd. "Termopal")"

Graduation work for obtaining an educational degree from the bachelor's degree in International Economics, Odessa National Economic University. - Odessa, 2019.

The work consists of three sections. The object is foreign trade operations of the enterprise of the furniture industry.

The essence, forms and approaches of organization of foreign trade operations are investigated in the work; defined role of foreign trade operations at the enterprise; the influence of external and internal factors on foreign trade policy is analyzed on the example of "Termopal" enterprise.

The effectiveness of conducting foreign trade activity is estimated; the financial-economic activity of the enterprise as well as indicators of the structure and dynamics of foreign trade operations are analyzed; SWOT analysis of Ltd. "Termopal" was made.

The directions of improvement of organization of import operations are determined; Recommendations for increasing the competitiveness of the enterprise have been developed and the effectiveness of their implementation in the future has been determined.

Key words: foreign trade operations, financial and economic activity, import, export, factors of influence on foreign trade activity.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Поняття, форми та підходи організації зовнішньоторговельних операцій	5
1.2. Фактори впливу на зовнішньоторговельні операції підприємств	15
1.3 Основні методи проведення оцінки зовнішньоторговельних операцій підприємств	22
Висновки до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ТОВ	
«ТЕРМОПАЛ».....	34
2.1. Аналіз показників фінансово-економічної діяльності ТОВ «Термопал».....	34
2.2. Аналіз показників структури та динаміки зовнішньоторговельних операцій ТОВ «Термопал».	55
3.1. Фактори, які впливають на зовнішньоторговельні операції ТОВ «Термопал».....	67
Висновки до розділу 2.....	72
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ТОВ «Термопал»	74
3.1. Удосконалення організації імпорتنих операцій на підприємстві ТОВ «Термопал».....	74
3.1. Рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства ..	78
Висновки до розділу 3.....	85
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	91
Додаток А	94

ВСТУП

У сучасному світі досить потужною силою економічного розвитку виступає сукупність зовнішньої торгівлі всіх країн світу. Утвердження України як незалежної держави стало першим її виходом на світову арену як суб'єкта міжнародних торговельних відносин, де вона одразу стикнулася з низкою проблем, а саме: залежність від імпорту, неконкурентоспроможність на світовому ринку вітчизняної продукції, вивіз національного капіталу за кордон, погіршення інвестування та співпраці, що вплинули на визначення структури та подальше здійснення українськими підприємствами зовнішньої торгівлі і потребують негайного державного втручання та перегляду зовнішньоторговельної політики щодо підтримки національних виробників, нарощування їхнього експортного потенціалу, усунення ефекту імпортозаміщення, оптимізації товарної й географічної структури експорту-імпорту.

Питанням сутності, особливостей і пріоритетів розвитку зовнішньої торгівлі українських підприємств в умовах глобалізації присвячені праці багатьох учених і фахівців, а саме: В. Андрійчука, Ю. Козака, О. Єлісеєнко, Г. Бережної, О. Кириченка, А. Мазаракі, С. Юшиної, А. Гури, Л. Онищенко тощо. В їхніх роботах ґрунтовно висвітлено сутність та сучасні тенденції зовнішньої торгівлі України та підприємств на її території. Варто зазначити, що розвиток торговельно-економічних зв'язків України, швидкі зміни бізнес-середовища вимагають аналізу торговельної динаміки та стратегічних партнерів, удосконалення ведення торговельних операцій та торговельної політики в цілому, створення механізму стимулювання експорту і формування вигідних умов для створення конкурентоспроможних експортних виробництв.

Мета дипломної роботи - дослідити зовнішньоторговельну діяльність та її ефективність на підприємстві галузі меблевої промисловості та скласти рекомендації з її удосконалення.

Для досягнення поставленої мети були зроблені наступні завдання:

- дослідити поняття, форми та підходи організації зовнішньоторговельних операцій;
- узагальнити фактори впливу на зовнішньоторговельні операції підприємства;
- дослідити основні методи проведення оцінки зовнішньоторговельних операцій підприємств;
- здійснити аналіз показників фінансово-економічної діяльності ТОВ «Термопал»;
- провести аналіз показників структури та динаміки зовнішньоторговельних операцій ТОВ «Термопал»
- визначити фактори, які впливають на зовнішньоторговельні операції ТОВ «Термопал»;
- запропонувати шляхи удосконалення організації імпорتنих операцій на підприємстві ТОВ «Термопал»
- визначити рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства на зовнішньому ринку.

Об'єктом дослідження виступає – зовнішньоторговельні операції підприємства галузі меблевої промисловості.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні підходи удосконалення зовнішньоторговельних операцій підприємства меблевої промисловості.

При виконанні роботи були використані наступні методи: системний підхід, статистичний аналіз, графічний аналіз тощо.

Розрахунки проведено з використанням ЕОМ (стандартні та адаптовані програми в середовищі Windows).

Структура дипломної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури.

ВИСНОВКИ

У першому розділі ми розглянули поняття і форми організації зовнішньоторговельних операцій, та було з'ясовано що, під терміном «зовнішньоторговельні операції» розуміють комплекс заходів, які використовують суб'єкти зовнішньоторгівельної діяльності різних країн з метою здійснення і вдосконалення зовнішньої торгівлі. Було визначено основні види зовнішньоторговельних операцій та процес їх проведення.

Аналізуючи фактори впливу на зовнішньоторговельні операції підприємств було зроблено висновок, що вони поділяються на внутрішні та зовнішні. Усі фактори детально розібрані та визначено, що політичний фактор є одним з найважливіших.

При розгляді методів оцінки зовнішньоторговельних операцій було визначено, що основним методом є вивчення зовнішньоторговельної діяльності підприємства за 4 групами показників :

- Абсолютні;
- Відносні;
- Структурні;
- Ефекту.

Виходячи з аналізу показників фінансово-економічної діяльності ТОВ «Термопал», ми прийшли до висновку, що собівартість продукції, що реалізується, визначається вартістю імпорту ТОВ «Термопал». Підприємство сильно залежить від зовнішніх джерел фінансування. Ризик банкрутства станом на 2018 рік складав біля 50%, а показники рентабельності показують негативну тенденцію до зменшення у наступні роки, що є негативним фактором. Але в цілому підприємство є прибутковим, що можна вважати за позитивне явище, при тому, що у з 2014 року галузь меблевої фурнітури зазнає значного спаду та багато підприємств цієї галузі мають великі збитки за період з 2015 року.

Аналізуючи показники структури та динаміки зовнішньоторговельних

операцій ТОВ «Термопал», було визначено, що за останні роки об'єми ввезених товарів зменшилися майже у 2 рази. Транспортні витрати призводили до зниження собівартості, але у 2018 році все ж таки підняли її майже на 10%. За період 2015-2018 рр. річний план продажів був не виконаний лише у 2017 році, що свідчить про те, що система планування на ТОВ «Термопал» працює справно. Аналізуючи географічні структури ТОВ «Термопал» за 2018 р. зроблено висновок, що біля 65% імпорتنих операцій приходить на азійський регіон, інші 35 відсотків відносяться до Європейського регіону, з найбільшою часткою Німеччини та Словенії.

При аналізі факторів, які впливають на ТОВ «Термопал», ми зробили SWOT-аналіз та з'ясували, якими є слабкі та сильні сторони підприємства, проаналізували можливості та загрози, встановили нові рівні досягнень в майбутньому.

З приводу вдосконалення організації імпорتنих операцій ми можемо зробити висновок, що для цього потрібно проведення постійного моніторингу постачальників, з метою визначення найбільш ефективного варіанту та моніторинг внутрішнього ринку країни з метою пошуку необхідних товарів. Дуже важливим є створення аналітичного відділу, для проведення попередньої оцінки та аналізу імпорتنих операцій;

Також ми проаналізували слабкі та сильні сторони ТОВ «Термопал» порівняльно з конкурентами, та сконструювали конкурентноспроможну стратегію, до якої входять аналіз та подальший вихід на кварцовий ринок з новою технологією стільниць NEWLIGHT. Необхідним є створення нового сайту компанії та розробка нової системи заказів, для підвищення економічної ефективності. Корисним та дуже ефективним нововведенням буде впровадження спеціалізованого програмного забезпечення.

На основі проведених досліджень, пропонується застосувати конкретні заходи на практиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воронкова А.Е., Калюжна Н.Г., Оленко В.І. Управлінські рішення в забезпеченні конкурентоспроможності підприємства: організаційний аспект: Монографія. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2012. – 512 с.
2. Кузьмінський Ю. Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Ю.А. Кузьмінський, В.Г. Козак, Л. І. Лук’яненко та ін. ; за ред. Ю.А. Кузьмінського. – К. : КНЕУ, 2001. – 179 с.
3. Пісьмаченко Л.М. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю в Україні: регулювання та контроль [Текст] : монографія / Пісьмаченко Л.М. – Донецьк : Юго-Восток, Лтд., 2012. – 366 с.
4. Родигіна Н.Ю. Організація і техніка зовнішньоторговельних операцій: [навч. посібник] / Н.Ю. Родигіна. – М: Вища школа, 2008. – 346 с.
5. Рижикова О. Встановлення ціни у зовнішньоекономічному договорі (контракті) / О. Рижикова // Все про бухгалтерський облік. – 2001. – № 42 (588). – С. 22–24.
6. Скоропад І.С., Герасименко С.І. Ефективність маркетингових заходів у системі зовнішньоторговельних зв’язків. // Вісник національного університету „Львівська політехніка”. - 2003. - №469. - С. 498-502.
7. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посібник [для самост. вивч. дисципліни]. / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. - 3-тє вид., виправл. і доп. - К. : Знання-Прес, 2009. - 299 с. - ISBN 978-966-311-073-8.
8. Щербак В.Г., Лозенко А.П. Проблеми проникнення вітчизняних підприємств на зовнішні ринки // Фінанси України. – 1999. - № 4. – С. 58-61.
9. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. – М.: Издательско-книготорговый центр «Маркетинг», 2004. – 340 с.
10. Офіційний сайт компанії «Термопал». [Режим доступу - <http://www.termopal.ua/>]

11. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Навчальний посібник; 2-ге вид., перероб. та доп. — Київ: Центр навчальної літератури, 2006. — 792 с.
12. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций/ К.В. Захаров, В.П. Бочарников, В.В. Липовский. - 2-е вид., доп.. - К.: Ельга: Ніка-Центр, 2004. - 260 с
13. Тирпак І.В. Основи економіки та організації підприємництва / І.В. Тирпак, В.І.Тирпак, С.А.Жуков / Навчальний посібник. – К.: Кондор. – 2011. – 284 с.
14. Рубинская Э. Т. Управление внешнеэкономической деятельностью. - М.: «Контур», 2008. - 448 с.
15. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
16. <https://economics.studio/ekonomicheskaya-teoriya/mijnarodna-torgivlya-svitova-tsina-76305.html>
17. Григорова-Беренда Л. І. Зовнішня торгівля України / Л. І. Григорова-Беренда, А. С. Поліванцева // Матеріали Х науковопрактичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» 3 квітня 2015 року. – Х. : ХНУ ім. Каразіна, 2015. – С. 306–310.
18. Беренда С. В. Логистика : учебно-методическое пособие / С. В. Беренда. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2008. – 159 с.
19. <https://kodeksy.com.ua/dictionary/e/eksport.htm>
20. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : [підручник для вузів] / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. Є. Власюк, О. О. Гетьман. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с., 284с.,
21. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: ...С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.
22. Маринин М. А. Введение во внешнюю торговлю. - Минск, 2006. - 145 с.

23. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: [навч. посібник]/ Г.М. Дроздова. – К.: ЦНЛ, 2004. – 172 с.
24. Хан Дитгер. Пик: планирование и контроль - концепция контроллинга - Перевод с немецкого/ Под ред. А. А. Турчака, Л. Г. Головача, М. Л. Лукашевича. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 765 с.
25. https://pidruchniki.com/13320624/ekonomika/importni_operatsiyi
26. Дем'яненко А. Г. Формирование модели комплексного анализа эффективности внешнеэкономической деятельности предприятия / А. Г. Дем'яненко // Економіка, фінанси, право. – 2005. – № 2.
27. Внутрішня звітність ТОВ «Термопал» [Режим доступу - <https://termopal.ub.ua/about-company/?setfullversion=1>.
28. Внутрішня звітність ТОВ «Термопал». [Режим доступу - <https://nomis.com.ua/31936337-tovarystvo-z-obmezhenoju-vidpovidalnistiu-termopal>]
29. Куліков П. М., Іващенко Г. А. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства — Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. — 178 с.
30. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навчальний посібник / К.: Знання, 2006.- 462 с.
31. К.Г. Кірейцев. Фінансовий менеджмент. Житомир: ЖІТІ, 2001. – 440 с.
32. Нємцов В. Д., Довгань Л. Є. Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник /В. Д. Нємцов, Л. Є. Довгань – К.: ТОВ „УВПК „ЕксОб”, 2002. – С. 560, с. 203.
33. Портер М. Международная конкуренция: конкурентные преимущества стран. М.: Междунар. отношения, 1993. 896 с.
34. Завьялов П. Проблемы международной конкурентоспособности товаропроизводителей и пути их решения / П.Завьялов // Маркетинг. – 2008. – № 10. – С. 45-49.

35. Майорова, Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник / Т. В. Майорова. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 376 с
36. Кузьмін В. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. [для студентів ВНЗ] / В. В. Кузьмін, В. М. Шаповалова, Л. В. Кузьменко. — Херсон : Ліра-К, 2009. — 200 с.,
37. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / Н. В. Краснокутська. — К. : КНЕУ, 2003. — 504 с.
38. Куліков П. М., Іващенко Г. А. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства — Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. — 178 с.